

[Lysholt-Hansen.]

ikke til nogen væsentlig forbedring af valutastituationen. Den socialdemokratiske regering skulle derfor løse fire væsentlige problemer. For det første: den skulle genoprette den sociale balance. For det andet: den skulle sætte gang i byggeriet. For det tredje: den skulle ophjælpe beskæftigelsen. Og for det fjerde: den skulle vende valutaudviklingen. Hvad mere var: den skulle gerne klare disse ting nogenlunde samtidig, og det var en mere end vanskelig opgave.

Det er let nok at øge de sociale ydelser, det er let nok at sætte byggeriet i vejret og at fremme beskæftigelsen, hvis man ser stort på valutastillingen. Det er heller ikke svært at bedre valutastillingen, hvis man ser stort på den sociale balance, på byggeriets omfang og på beskæftigelsens højde, men det kræver noget usædvanligt, hvis alle målene skal nås, og det var det, den socialdemokratiske regering ville. Det usædvanlige markeredes, da regeringen kom med sit forslag om en midlertidig importafgift straks ved sin tiltræden. Det usædvanlige markeredes også, da regeringen undlod at forelægge budgetoverslagene for de 4 efterfølgende år sammen med finanslovsforslaget for 1972-73, og det usædvanlige markeredes, da regeringen inviterede folketingets partier til i et særligt udvalg, den såkaldte kulegravningsbande, at gå budgetoverslagene igennem på en helt fordomsfri måde.

Hvad var så tanken med denne fremgangsmåde? Ja, den var, at først skulle den midlertidige importafgift lette presset på betalingsbalancen, så der med det samme kunne gøres noget på den indre front, noget, der meget hurtigt genoprettede den sociale balance, øgede byggeriet og fremmede beskæftigelsen, og noget, der på længere sigt kunne styrke erhvervsudviklingen. Dernæst skulle den internationale konjunkturudvikling, vort forhåbentlige medlemskab af EF og virkningen af vore mere langsigtede foranstaltninger sikre valutastillingen under og efter afviklingen af den midlertidige importafgift.

Til de mere langsigtede foranstaltninger hørte imidlertid også en kritisk gennemgang af de kommende års budgetoverslag med henblik på at begrænse de offentlige udgifters vækst og øge produktiviteten inden for det offentlige. Dertil skulle den fornyede

gennemgang af budgetoverslagene og arbejdet i kulegravningsudvalget tjene.

Hvorledes er det så gået? Ja, lad os starte med at se på den midlertidige importtold. Den kom til verden under dramatiske omstændigheder, og sådan måtte det være. Regeringen måtte demonstrere sin vilje til at gøre noget alvorligt. Forslaget udløste en storm af protester fra oppositionen og fra erhvervslivet. Det blev sagt, at Danmark med denne handling brød en række internationale aftaler, og at vi derfor ville møde kraftig modstand i udlandet. Regeringen mødte ikke denne modstand. Tværtimod erkendtes det, at en særtold nok var det middel, der burde foretrækkes i den aktuelle situation, og det værdsattes, at der i loven var fastsat bestemte tidspunkter for særtoldens afvikling. Oppositionen sagde endvidere, at trods de mange undtagelser, lovforslaget indeholdt, ville der stadig være råvarer og halvfabrikata, som ramtes af særtolden, og derfor forudså man en væsentlig nedgang i eksporten af visse varer, specielt til EFTA-området, og en stigning i arbejdsløsheden. Regeringen erkendte, at loven ifølge sagens natur måtte være hastværksarbejde, og vi erklærede os villige til at ændre den, hvor det kunne ske uden at forrykke lovens hovedsigte. En lovændring gennemførtes i december, og siden har der været ro om importtolden, og den har ikke fået de virkninger på eksporten, som oppositionen forudså.

Jeg tror, man kan sige, at importafgiften er et godt eksempel på regeringens politiske stil, nemlig en hurtig, principiel beslutning, som gør ondt, fordi det skal gøre ondt, inden det kan blive godt, derpå en saglig behandling af indvendinger og en tilpasning af bestemmelserne på områder, hvor de virker urimeligt, og en hensyntagen, der gør lovgivningen smidigere uden at forrykke dens oprindelige sigte. Det bliver ved med at gøre ondt, hvor det skal gøre ondt, men også kun dér.

Ved siden af importtolden indledte regeringen drøftelser med udlandet for at optage langfristede lån, der kunne styrke landets valutastilling. Denne lånoptagning lykkedes. Det har været en medvirkende årsag til, at valutabeholdningen, som ved regeringens tiltræden var på ca. 3,3 milliarder kr., i dag er på ca. 5 1/2 milliard kr. Det er i øvrigt